

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำคามผิด ที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

Legal Issues Regarding the Economic Crime Suppression

ว่าที่ร้อยตรีณัฐวัฒน์ บัวทอง¹ และ ผศ.ดร.พรชัย เลื่อนฉวี²

Acting Sub Lt. Nuttawat Buathong and Assist. Prof. Dr. Pornchai Luernshavee

Received	Reviewed	Revised	Accepted
03/08/2019	04/08/2019	08/08/2019	08/08/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำคามผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยจะทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของต่างประเทศและประเทศไทย ศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในประเทศไทย เพื่อให้สามารถนำบทสรุปไปใช้แก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลการศึกษา พบว่า ในปัจจุบัน กฎหมายกำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานในแต่ละฉบับ มิได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจขึ้นมาใช้บังคับเป็นการเฉพาะ อีกทั้ง ไม่มีการกำหนดองค์กรที่เข้ามาทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับ เพื่อดูแล รวมถึงตรวจสอบ และติดตามระบบเศรษฐกิจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำคามผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการตราร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ..... ขึ้นมาใช้บังคับ โดยกำหนดให้มีคานียามความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กำหนดฐาน

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชานิติศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Lecturer of Law Program, College of Law and Government, Sisaket Rajabhat University

E-mail : moomoo505@hotmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม E-mail : thakumsorn88@hotmail.com

Lecturer of Doctor of Laws Program, Pathumthani University.

ความผิด กำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมในระบบเศรษฐกิจของไทย กำหนดให้มีหน่วยงานเฉพาะที่ทำหน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบ สอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงการกำหนดให้มีองค์กรของรัฐในรูปของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับ เพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตามเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในระบบเศรษฐกิจในประเทศไทย

คำสำคัญ : อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, ป้องกัน, ปราบปราม

Abstract

The dissertation aims to study the basic knowledge, legal concepts and legal theories regarding the economic crime suppression, including legal measures thereof both in Thailand and overseas. The study will also mention about the legal problem and how to properly tackle the problem arising from the economic crime suppression.

The study found that there being no specific legal measure to suppress the economic crime, the unchartered problem with respect to economic crime suppression, the problem regarding the authorized public sectors, the problem regarding the control and operation of economic crime suppression by the state, the aforementioned problems, therefore, directly effect on the trust of people towards the economic system. The problems are also the cause of the gap of the law for criminals to exploit of advantage without the fear as there is no effective enforcement of laws by the state. The researcher is of the opinion that there should be the draft of bill on economic crime suppression B.E. provided that the bill must provide clearly of legal measure for economic crime suppression. The bill must provide definition of “economic crime” and provide the act considered as offense, as well as the element of offense by way of the codification of the relevant existing law. The bill must provide a specific public sector, name as “department of economic crime suppression”, and grant the authority to govern in the area of the suppression of economic crime. And the bill must provide that the

department must operate under the operation of commission where the functions of the commission are to control and operate the suppression of economic crime.

Keywords : Economic Crime, Prevention, Suppression

บทนำ

โลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบแทบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะ และพฤติกรรมของผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากอาชญากรรมที่เคยใช้ความรุนแรง เป็นส่วนสำคัญมาเป็นอาชญากรรมที่ไม่ใช้ความรุนแรง แต่กลับได้รับผลประโยชน์ตอบแทนมูลค่ามหาศาล ซึ่งสังคมได้เรียกอาชญากรรมลักษณะนี้ในชื่อที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ อาชญากรรมทางธุรกิจ อาชญากรรมทางการค้าการพาณิชย์ หรืออาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White Collar Crime) โดยอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นลักษณะของอาชญากรรมที่กระทำ โดยบุคคลผู้ได้รับการยอมรับและสถานภาพทางสังคมสูง โดยอาศัยโอกาสในการประกอบอาชีพของตน หรือการกระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาของบุคคลที่มีฐานะดีในทางเศรษฐกิจและสังคมโดยอาศัย หรือเกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่หรืออาชีพของตน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณะ จนกระทั่งต้องใช้มาตรการทางอาญามาจัดการ ซึ่งองค์ประกอบหลักของความผิด ประเภทนี้ คือ ต้องกระทำโดยอาศัยโอกาสในการประกอบอาชีพของตน ซึ่งมีความสำคัญมากกว่า ประเภทของความผิดที่กระทำ หรือสถานภาพทางสังคมของผู้กระทำ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ ก็เช่น การฉ้อโกงบริษัท การฉ้อโกงประชาชน การหลีกเลียงภาษี การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การปั่นหุ้น การปลอมแปลงเงินตรา การฉ้อโกงโดยบัตรเครดิต หรือความผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นการกระทำความผิดที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรง ต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศ และยังสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประชาชน และประเทศชาติ

จากการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ผู้วิจัยพบปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย อันเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทย ไม่มีการตรากฎหมายโดยเฉพาะเพื่อบังคับใช้ในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไม่มีการกำหนดหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่ในการ ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ รวมถึงไม่มีการ กำหนดให้มีองค์กรของรัฐในรูปของคณะกรรมการเข้ามาทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบ

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งปัญหาดังกล่าว ส่งผลเสียอย่างร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เน้นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นสำคัญ ซึ่งรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 อีกทั้งศึกษาจากตำราทางกฎหมาย บทความทางวิชาการทางนิติศาสตร์ ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และนำข้อมูล ที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ จากการศึกษ พบว่า เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในประเทศไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าประเทศไทยกลับไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้านเศรษฐกิจ หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รัฐก็

จะใช้กฎหมายแต่ละฉบับมาปรับใช้กับการกระทำความผิดและลงโทษในการกระทำความผิดนั้น เช่น การนำประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการฉ้อโกงประชาชนมาปรับใช้ส่งผลทำให้ในการปรับใช้กฎหมายดังกล่าว อาจจะไม่ตรงต่อรูปแบบของการกระทำความผิดที่มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการกระทำความผิดตลอดเวลา [การสัมภาษณ์เชิงลึก นายชาญชัย พลศรีผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดศรีสะเกษ] ทำให้ปัจจุบันยังเกิดการกระทำความผิดเพราะอาชญากรเห็นถึงช่องว่างทางกฎหมายที่เกิดขึ้น และรัฐยังไม่สามารถมีกฎหมายใดที่อนุวัติเนื้อหาของบทบัญญัติให้ทันหรือครอบคลุมต่อรูปแบบการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับการที่กฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ได้เป็นกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการกระทำความผิดด้านเศรษฐกิจ หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ จึงส่งผลทำให้ไม่มีการกำหนดนิยามหรือความหมายของคำว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” และไม่มีการกำหนดรูปแบบของการกระทำความผิดหรือฐานความผิด และองค์ประกอบความผิดของการกระทำที่จะถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ในตัวบทกฎหมายเป็นการเฉพาะดังเช่นฐานความผิดและองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จึงส่งผลก่อให้เกิดปัญหาสองลักษณะ ลักษณะแรก คือ เมื่อเกิดการกระทำความผิดและมีผู้เสียหายเป็นประชาชนจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องนำฐานความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ มาปรับใช้เพื่อชี้หรือตีความให้การกระทำความผิดนั้นเข้าตามฐานความผิดที่กำหนดในพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะที่สอง คือ อาจจะเป็นช่องว่างทางกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตีความอย่างกว้างว่า การกระทำต่าง ๆ ในการทำธุรกรรมรูปแบบใหม่ ๆ อาจจะเป็นการกระทำความผิด เพราะไม่มีการกำหนดฐานความผิดหรือรูปแบบของการกระทำความผิดไว้อย่างชัดเจน

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขาดหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จากการศึกษา พบว่า ในปัจจุบัน ประเทศไทย กำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ สอบสวน และปราบปรามการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในกรณีของการกระทำความผิดที่มีได้เข้าข่ายการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกรณีของการกระทำความผิดที่เข้าข่ายการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่หรือองค์กรของรัฐในหลายองค์กรหรือหลายหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะหรือรูปแบบต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายจัดตั้งขององค์กรหรือหน่วยงานของตนที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานไว้โดยเฉพาะเจาะจง ส่งผลทำให้ทุกหน่วยงานจะอาศัยอำนาจตามกฎหมายแต่ละฉบับของตน ในการทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางด้านเศรษฐกิจ โดย

มิได้มีการบูรณาการและทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพราะต่างคนต่างอาศัยอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน หรือขาดเจ้าภาพผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างแท้จริง [การสัมภาษณ์เชิงลึก รองศาสตราจารย์ตรีเนตร สาระพงษ์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์] อีกทั้ง หากพิจารณากฎหมายในแต่ละฉบับ จะพบว่า กฎหมายแต่ละฉบับจะกำหนดขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้อย่างกว้างโดยหน่วยงานดังกล่าวจะมีหน้าที่หลักของตนที่ไม่ใช่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ ส่งผลทำให้หน่วยงานของรัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายผ่านเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตนได้ตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ทางกฎหมายที่จะคุ้มครองประชาชนและปกป้องรัฐที่จะไม่ให้เกิดโจรมติในระบบเศรษฐกิจของรัฐตนได้ การที่ประเทศไทยไม่มีการกำหนดหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการเฉพาะในการทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ

3. มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย จากการศึกษา พบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แต่เนื้อหาของบทบัญญัติส่วนใหญ่ในกฎหมายของประเทศจะมุ่งเน้นเนื้อหาของบทบัญญัติเป็นการลงโทษอาชญากรรมที่กระทำความผิดในระบบเศรษฐกิจและการเงินที่มีผลเสียหายต่อประชาชนและรัฐเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเนื้อหาของบทบัญญัติส่วนใหญ่เป็นเชิงการลงโทษ ส่งผลทำให้รัฐจะหิบบกกฎหมายหรือใช้อำนาจตามกฎหมายมาบังคับก็ต่อเมื่อเกิดการกระทำความผิดและเกิดผลกระทบจากการกระทำความผิดนั้นเป็นวงกว้าง การกำหนดกฎหมายในลักษณะดังกล่าวจะมีผลก็ต่อเมื่อประชาชนหรือรัฐได้รับผลกระทบและเกิดความเดือดร้อนจากการกระทำความผิด และหากพิจารณาผลเสียหายที่ประชาชนและรัฐจะได้รับ ก็ยากแก่การเยียวยาให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือในบางกรณี การกระทำความผิดส่งผลโดยตรงต่อประชาชนในระยะยาว ทำให้ยากแก่การที่รัฐจะเข้ามาแก้ไขปัญหา หรือในกฎหมายบางฉบับก็มิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องของการป้องกันหรือมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้เป็นการเฉพาะ ส่งผลทำให้รัฐไม่มีอำนาจหรือไม่สามารถใช้อำนาจในการออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันผู้ที่จะแสวงหาประโยชน์จากประชาชนในการทำธุรกรรมทางการเงินและการลงทุนทางการเงินทั้งในระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือในระบบปกติ ดังนั้น จึงควรมีออกมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในเชิงป้องกันการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ [การสัมภาษณ์เชิงลึก นายบุญธรรม วิเศษลา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดมุกดาหาร] เพื่อให้รัฐสามารถใช้กฎหมายดังกล่าวในการป้องกันหรือป้องปรามมิให้

เกิดการกระทำความผิดในลักษณะของอาชญากรรมที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

4. ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ และเพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตามระบบเศรษฐกิจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยรัฐ

จากการศึกษา พบว่า นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสถาบันการเงิน การทำธุรกรรมทางการเงินในระบบทั่วไป หรือในระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการกำกับดูแลเกี่ยวกับด้านการลงทุน ทั้งในตลาดหุ้นและการลงทุนทางการเงิน ประเทศไทยได้ตรากฎหมายขึ้นมาบังคับหลายฉบับ โดยเมื่อพิจารณาเนื้อหาของกฎหมายในแต่ละฉบับ จะพบว่า ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการควบคุม กำกับ และเพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตามการกระทำความผิด ซึ่งเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจของประเทศ มีแต่เพียงการกำกับดูแลในแต่ละเรื่องของกฎหมาย เช่น การกำกับดูแลสถาบันการเงิน การกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ และการกำกับดูแลเกี่ยวกับการฟอกเงิน จึงถือว่าประเทศไทยยังไม่มี การควบคุม กำกับ และเพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตาม เพื่อป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในระบบเศรษฐกิจสำหรับการกระทำที่ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ ส่งผลทำให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่บังคับใช้กฎหมายในฉบับนั้น ๆ ก็จะกำกับดูแลหรือกำหนดขอบเขตในการกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจเฉพาะในเรื่องของตน แต่ไม่ได้สนใจที่จะติดตาม ตรวจสอบ หรือควบคุมการทำธุรกรรมในระบบเศรษฐกิจทั้งระบบ ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างในกลไกทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน หรือมีการแสวงหาผลประโยชน์จากประชาชนโดยทุจริต ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งความเสียหายแก่ประชาชน และระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเมื่อพิจารณากระบวนการในการกำกับดูแลของกฎหมายในแต่ละฉบับ พบว่า มีการกำหนดกระบวนการที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้เมื่อเกิดการกระทำความผิดที่เป็นการกระทำความผิดในหลายลักษณะ ก็ไม่มีแนวทาง หรือจะต้องมีการประชุมเพื่อวางแนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นรายครั้ง ส่งผลทำให้การทำหน้าที่ในการกำกับดูแล หรือการทำหน้าที่เพื่อควบคุม ติดตาม ตรวจสอบมิให้เกิดการกระทำความผิด ไม่สามารถที่จะทำได้ตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการจัดตั้งองค์กรของรัฐในรูปของคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับ และเพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตามระบบเศรษฐกิจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และให้มีหน้าที่ในการติดตามสถานการณ์การก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจในระดับชาติด้วย โดยศึกษาวิเคราะห์ทั้งภัยที่กระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และ

เทคโนโลยี[การสัมภาษณ์เชิงลึก พันตำรวจโทวิชัย สุวรรณประเสริฐ ผู้อำนวยการกองคดีเทคโนโลยีและ
สารสนเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ]

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัย ขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาการไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการตราร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ..... ขึ้นมาใช้บังคับในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ โดยเนื้อหาของกฎหมายดังกล่าว จะต้องมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม มีการกำหนดความหมายของคำว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กำหนดฐานความผิด และกำหนดองค์ประกอบของความผิดในฐานความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้อย่างชัดเจน โดยการรวบรวมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ของประเทศไทยที่มีเนื้อหาเป็นการกำหนดฐานความผิดในลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมาบัญญัติรวมไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว อาทิเช่น ฐานความผิดตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เป็นต้น

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขาดหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการจัดตั้งองค์กรของรัฐ ในชื่อ “สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ โดยการนำแบบอย่างการจัดตั้งองค์กรตามกฎหมายภายในของไทย อันได้แก่ การจัดตั้งองค์กรของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษมาบังคับใช้เป็นแนวทาง เพื่อให้การกำหนดโครงสร้างขององค์กร และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน เป็นไปโดยสอดคล้องกับรูปแบบการจัดตั้งองค์กรทางปกครองของไทย และให้มีการจัดตั้งหน่วยงานภายในองค์กรในลักษณะของหน่วยงานข่าวกรองที่ทำหน้าที่ในการติดตามรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบ

3. มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเน้นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถาบันการเงิน

เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากสถาบันการเงิน นับเป็นสถาบันที่มีส่วนสำคัญในอันที่จะสามารถป้องกันการกระทำความผิดที่เข้าข่ายการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงหรือทราบข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินของบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถเห็นถึงความผิดปกติของการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเข้าข่ายการกระทำความผิดได้ก่อนหน่วยงานอื่นใด

4. ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ และเพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตามระบบเศรษฐกิจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยรัฐ ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการจัดตั้งองค์กรของรัฐในรูปของคณะกรรมการที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับ และเพื่อดูแล รวมทั้งการตรวจสอบ และติดตามระบบเศรษฐกิจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ และติดตามการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจดังที่ผู้วิจัยได้เสนอให้จัดตั้งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- The Act Against Transnational criminal organizations are involved B.E. 2556. (พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556). [In Thai].
- The Companies Act of Republic of Singapore
- The Computer Crime Act 2007 (พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550). [In Thai].
- The Criminal Procedure Act of Republic of Korea
- The Economic and Financial Crime Commission (Establishment) Act 2002 of Nigeria
- The Electronic Transactions Act 2001 (พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544). [In Thai].
- The Financial Crimes Act 2016 of Malawi
- The Financial Institution Business Act 2008 (พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551). [In Thai].

The Income Tax Act of Republic of Singapore

The Money Laundering Prevention and Suppression Act 1999 (พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542). [In Thai].

The Organic Act on Prevention and Suppression of Corruption 2018 (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561). [In Thai].

The Penal Code of Republic of Singapore

The Securities and Exchange Act B.E. 2535 (พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535). [In Thai].

The Special Investigation Act B.E. 2547 (พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547). [In Thai].

รายรายนามผู้เขียน

Associate Professor Treeneat Sarapong (ตรีเนตร สารพงษ์), Lecturer of Faculty of Law,
Vice President of Student Affairs, Ubon Ratchathani University

Mr. Chanchai Polsri (ชาญชัย พลศรี), Director of the NCCC Provincial Office of Sisaket

Mr. Bunthm Wisedla (บุญธรรม วิเศษลา) Chief Justice of Mukdahan Provincial Court

Police Lieutenant Colonel Wichai Suwannaprasert (วิชัย สุวรรณประเสริฐ) Director of
Technology and Information Litigation Division, Department of Special

Investigation.